

14.11.2002

779/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijä Terhi Mattila

OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUDEN RAJOITTAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖKSEN PERUSTELEMINEN

Esitys oikeudenkäynnin julkisuuslain täydentämiseksi

1

KANTELU

Oikeustoimittajat ry arvostelee 7.3.2001 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa Itä-Suomen hovioikeuden, Mikkelin käräjäoikeuden ja Varkauden käräjäoikeuden ratkaisuja oikeudenkäynnin julkisuuden rajoittamista koskevissa asioissa.

Oikeustoimittajat ry pyytää oikeusasiamiestä selvittämään, toimivatko tuomioistuimet lainmukaisesti ja perustelivatko ne ratkaisunsa riittävän täsmällisesti.

1.1

Mikkelin käräjäoikeus

Mikkelin käräjäoikeus päätti 24.9.1999, että oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtien sekä 9 §:n 2 momentin nojalla törkeää kuolemantuottamusta ynnä muuta koskeneen asian suullinen käsittely toimitetaan yleisön läsnä olematta ja että juttua koskeva oikeudenkäyntiaineisto on pidettävä salassa sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmaa lukuun ottamatta 10 vuotta päätöksen antamisesta.

1.2

Itä-Suomen hovioikeus

Itä-Suomen hovioikeus päätti 13.11.2000 pitää voimassa Mikkelin käräjäoikeuden salassapitopäätöksen. Suullinen käsittely pidettiin suljettujen ovien takana, ja aineisto määrättiin sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmaa lukuun ottamatta salaiseksi 24.9.2009 asti.

Oikeustoimittajat ry katsoo, että Mikkelin käräjäoikeus sekä Itä-Suomen hovioikeus jättivät perustelematta päätöksensä. Ne ainoastaan viittasivat oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain säännöksiin, joiden perusteella tuomioistuin voi tietyissä tapauksissa harkintansa mukaan julistaa asiakirjat salaisiksi ja käsitellä jutun yleisön läsnä olematta. Pelkkä lainkohtaan viittaaminen ei ole perustelua. Ulkopuolisen on tässä tapauksessa täysin mahdotonta arvioida, onko tuomioistuin käyttänyt harkintavaltaansa lainmukaisesti.

Mikäli kyseessä olisi ollut oikeudenkäynnin julkisuuslain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu erityisen arkaluontoinen yksityiselämään liittyvä seikka, tuomioistuimella olisi ollut Oikeustoimittajat ry:n käsityksen mukaan erityinen velvollisuus tarkasti ja täsmällisesti perustella poikkeaminen oikeudenkäynnin julkisuudesta. Rikos ja siihen johtaneet seikat eivät millään lailla voi kuulua ainaakaan vastaajan yksityiselämään.

Oikeustoimittajat ry kiinnittää huomiota siihen, ettei päätöksessä lainkaan kerrota, kuka juttua on pyytänyt salaiseksi tai miten hän on perustellut pyyntöään. Kuitenkin tuomioistuimien voi lain mukaan päättää jutun salaamisesta lähinnä vain asianosaisen vaatimuksesta.

Tuomiolauselmasta käy ilmi, että vastaaja on jutussa tuomittu 19.3.1999 tapahtuneesta pahoinpitelystä ja törkeästä kuolemantuottamuksesta 2 vuoden 6 kuukauden vankeusrangaistukseen. Vastaajan rangaistusta voidaan Oikeustoimittajat ry:n mielestä pitää poikkeuksellisen lievänä ottaen huomioon, että kyseessä on toisen ihmisen kuolemaan johtanut pahoinpitely. Oikeustoimittajat ry katsoo, että tuomioistuimen uskottavuuden vuoksi olisi ollut välttämätöntä tietää, mitkä tekijät ovat johtaneet näin lievään lopputulokseen.

1.3

Varkauden käräjäoikeus

Varkauden käräjäoikeus päätti 15.1.2001 käsitellä ampuma-aserikosta koskevan asian yleisön läsnä olematta. Se perusteli salassapitopäätöstään sillä, että jutun käsittelyssä saattaa tulla esiin liike- ja ammattisalaisuuksia. Päätöksestä ei Oikeustoimittajat ry:n mielestä selviä, kenen liike- tai ammattisalaisuudesta on kyse.

Oikeustoimittajat ry kiinnittää myös huomiota siihen, että perustelu ei ole lainmukainen. Pelkkä mahdollisuus liike- tai ammattisalaisuuksien ilmitulosta ei riitä siihen, että tuomioistuimien voi julistaa käsittelyn salaiseksi. Lain sanamuodon mukaan asia voidaan käsitellä tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, kun tällainen tieto ilmaistaan.

Myöskään Varkauden käräjäoikeus ei Oikeustoimittajat ry:n mukaan kerro, kuka pyynnön suljetusta käsittelystä on esittänyt.

2

SELVITYS

2.1

Mikkelin käräjäoikeus

Mikkelin käräjäoikeuden päätös toimittaa pääkäsittely yleisön läsnä olematta sekä pitää salassa oikeudenkäyntiaineisto sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmia lukuun ottamatta perustui selvityksen mukaan asianomistajan pyyntöön, jota oli perusteltu erityisen arkaluonteisilla henkilön yksityiselämään liittyvillä seikoilla. Käräjäoikeuden menettely ei selvityksen mukaan poikennut vakiintuneesta käytännöstä. Selvityksessä todetaan vielä, että päätöksessä oleva viittaus oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaan on 3 kohdan osalta virheellinen.

2.2

Itä-Suomen hovioikeus

Saadun selvityksen mukaan Itä-Suomen hovioikeus ei erikseen määrännyt asiaa koskevaa oikeudenkäyntiaineistoa pidettäväksi salassa. Hovioikeus vain selosti tuomionsa alussa Mikkelin käräjäoikeuden 24.9.1999 antaman oikeudenkäyntiaineiston salassa pitämistä koskevan päätöksen sisällön.

Koska hovioikeudessa toimitetun pääkäsittelyn kohteena oli oikeudenkäyntiaineisto, jonka käräjä-

oikeus oli määrännyt pidettäväksi salassa, hovioikeus toimitti pääkäsittelyn yleisön läsnä olematta ja totesi samalla, että käräjäoikeuden oikeudenkäyntiaineiston salassa pitämistä koskeva päätös koskee myös hovioikeuden pääkäsittelyssä esitettyä aineistoa.

Asiaa hovioikeudessa käsiteltäessä ei esitetty oikeudenkäyntiaineiston julkisuutta koskevia vaatimuksia. Asiaa käsiteltäessä noudatettiin ainoastaan käräjäoikeuden oikeudenkäyntiaineiston salassa pitämistä koskevaa päätöstä eikä menettelyä ollut tarpeen erikseen perustella.

2.3

Varkauden käräjäoikeus

Varkauden käräjäoikeuden pöytäkirjasta 15.1.2001 ilmenee, että asiassa vastaajina olleet pyysivät asian käsitlemistä yleisön läsnä olematta. Pyynnön perusteena oli selvityksen mukaan, että vastaajien liiketoimintaa koskevia liikesalaisuuksia tulisi ilmaista asiassa suullista todistelua edellyttäen pääkäsittelyn keskeisinä osina olleiden asekauppaa koskevien syytteiden käsittelyn yhteydessä. Tämä seikka oli ilmennyt selvityksen mukaan jo asian valmisteluistunnossa ja toteutui pääkäsittelyssä, kun todistajat sekä todistelutarkoituksessa kuulustellut vastaajat joutuivat kertomaan kysymyksessä olevaan asekauppatoimintaan liittyvistä yksityiskohdista. Näin ollen selvityksen mukaan on sanoilla leikittelyä, tulevatko liikesalaisuudet vai saattavatko ne tulla esille asian käsittelyssä, kun tilanne on ollut ilmeisen selvä jo ennakolta.

Selvityksen mukaan päätös suljetusta käsittelystä perustui lakiin ja oli vastaajien oikeutettujen etujen suojaamiseksi tarpeen, mitä seikkaa jälkikäteen arvioiden korostaa selvityksen mukaan sekin, että asekauppaa koskeneet syytteet hylättiin käräjäoikeuden lainvoimaisella tuomiolla. Päätöksestä ilmenee yksiselitteisesti sen perusteena oleva tosiseikka, joten se on selvityksen mukaan myöskin tältä osin perusteltu.

3

RATKAISU

3.1

Mikkelin käräjäoikeuden menettely

Mikkelin käräjäoikeuden 24.9.1999 päivätyssä pöytäkirjassa otsikon "Käsittelyn julkisuus" alapuolella on todettu *asianomistajan pyytäneen*, että asian käsittely toimitetaan kokonaan yleisön läsnä olematta ja oikeudenkäyntiaineisto pidettäisiin salassa 10 vuotta, koska hänen tyttärensä kuolema on ollut lähiomaisille, sukulaisille, kummeille ja ystäville syvästi järkyttävä ja aiheuttanut henkisiä kärsimyksiä.

Käräjäoikeus on perustellut suljettua käsittelyä ja salassapitoa koskevan päätöksensä viittaamalla oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaan (selvityksen mukaan oikeastaan vain 1 kohtaan) sekä 9 §:n 2 momenttiin.

Mainitun lain 5 §:n 1 momentin nojalla tuomioistuimien voi asianosaisen vaatimuksesta tai erityisestä syystä muutenkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai osaksi yleisön läsnä olematta;

1) kun käsitellään siveellisyysrikosta, kunnianloukkausta tai yksityiselämän loukkaamista koskevaa asiaa taikka muuta sellaista rikosasiaa, joka koskee erityisen arkaluonteista henkilön yksityiselämään liittyvää seikkaa;

2) kun käsitellään avioliittoa, isyyttä, lapseksiottamista, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta, holhousta taikka muuta sellaista riita- tai hakemusasiaa ja siinä esitetään erityisen arkaluonteisia henkilön yksityiselämään liittyviä seikkoja; tai

3) kun alle 18-vuotias henkilö on syytteessä rikoksesta.

Lain 9 §:n 2 momentin mukaan suullisen käsittelyn oltua 5 §:n nojalla kokonaan tai osaksi suljettu tuomioistuin voi päättää, että oikeudenkäyntiaineisto sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmaa lukuun ottamatta on pidettävä tarpeellisin osin salassa määrääjän, kuitenkin enintään 40 vuotta päätöksen antamisesta.

Totean, että kärjäoikeuden käsittelyn julkisuutta koskevassa ratkaisussa mainittu omaisten syvä järkytys ja henkiset kärsimykset eivät ole lain mukainen peruste asian käsittelemiselle suljetuin ovin. Tältä ja lain 5 §:n 1 momentin 3 kohtaa koskevan viittauksen osalta kärjäoikeuden päätös on muodollisesti virheellinen.

Kärjäoikeudenselvityksessä perusteluksi asian käsittelemiseksi suljetuin ovin on kuitenkin kerrottu asianomistajan vaatimuksensa perusteeksi esittämät erityisen arkaluonteiset henkilön yksityiselämään liittyvät seikat. Käytettävissäni olleiden asiakirjojen valossa kärjäoikeus on tällä perusteella voinut harkintavaltansa rajoissa päättää asian suljetusta käsittelystä. Tämä peruste ei kuitenkaan ilmene päätöksestä.

Päätös oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:ssä säädetyistä harkinnanvaraisesta suljetusta käsittelystä olisi lain esitöiden mukaan (HE 56/1984 s.10) normaaliin tapaan perusteltava.

Kärjäoikeuden *tuomio* on perusteltava oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 4 §:ssä säädetyin tavoin. Kärjäoikeuden *päätös* puolestaan on mainitun lain 11 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan perusteltava, jos asia jätetään tutkimatta, asiassa esitetty vaatimus tai väite hylätään taikka jos perusteleminen muutoin on tarpeen.

Päätöksen perusteleminen on tarpeen lain esitöiden mukaan (HE 82/1995 s.135) esimerkiksi silloin, kun päätöksellä ratkaistava kysymys on oikeudellisesti tulkinnanvarainen. Tarvetta päätöksen perustelemiseen ei sen sijaan yleensä ole, jos sillä hyväksytään esimerkiksi oikeudenkäyntimenetelyä koskeva vaatimus, jota toinen asianosainen ei ole vastustanut.

Siinä tapauksessa, että tuomioistuin on hyväksynyt asianosaisen vaatimuksen suljetusta käsittelystä eikä muut asianosaiset ole sitä vastustaneet, päätöksen perusteluilla ei olekaan merkitystä *asianosaisten* oikeusturvan kannalta. Oikeudenkäynnin julkisuusperiaatteen merkitys ei kuitenkaan rajoitu asianosaisten oikeusturvanäkökohtiin. Oikeudenkäynnin julkisuus on tärkeää paitsi sen vuoksi, että kansalaiset voivat valvoa lainkäyttöä myös siksi, että julkisuus edistää kansalaisten luottamusta tuomioistuimiin. Näistä syistä oikeudenkäynnin julkisuusperiaatteen kannalta olisi tärkeää, että myös *yleisö* saa riittävät tiedot asian suljetun käsittelyn perusteista ja voi siten arvioida tuomioistuimen harkintavallan käyttöä.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain esitöissä (HE 56/1984 s. 11) todetaan, että tuomioistuimen harkinnan mukaan käsittely voisi olla suljettu rikosasiassa, joka koskee erityisen arkaluonteista henkilön yksityiselämää koskevaa seikkaa. Perustetta olisi kuitenkin tulkittava suppeasti. Julkinen käsittely olisi pääsääntö ja poikkeaminen siitä olisi mahdollista vain erityisen arkaluonteisissa tapauksissa.

Tämä lausuma osaltaan korostaa perusteluiden tarvetta puheena olevissa tilanteissa. Kantelussa

tarkoitettussa tapauksessa perusteluiden tarvetta korostaa vielä se, että rikosnimikkeestä (pahoinpitely ja törkeä kuolemantuottamus) ei ole pääteltävissä asian koskevan erityisen arkaluonteisia henkilön yksityiselämään liittyviä seikkoja. Toisaalta on selvää, ettei mainittuja seikkoja voida perusteluissa tuoda kovin tarkasti esiin ilman, että oikeudenkäynnin salassa pitäminen menettää tarkoituksensa.

Edellä lausutun perusteella saatan Mikkelin käräjäoikeuden tietoon käsitykseni sen oikeudenkäynnin suljettua käsittelyä koskevan ratkaisun osin virheellisestä ja osin puutteellisesta perustelemisesta.

3.2

Itä-Suomen hovioikeuden menettely

Hovioikeus on otsikon "käsittelyn julkisuus" alla ensin todennut, että käräjäoikeus on oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:n 1 momentin sekä 9 §:n 2 momentin nojalla päättänyt toimittaa pääkäsittelyn yleisön läsnä olematta ja että juttua koskeva oikeudenkäyntiaineisto on pidettävä salassa sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmaa lukuun ottamatta 10 vuotta.

Hovioikeus myös toteaa toimittaneensa pääkäsittelyn yleisön läsnä olematta ja että oikeudenkäyntiaineisto on pidettävä salassa käräjäoikeuden määräämin tavoin 24.9.2009 saakka.

Hovioikeuden selvityksen mukaan asiaa käsiteltäessä noudatettiin ainoastaan käräjäoikeuden oikeudenkäyntiaineiston salassa pitämistä koskevaa päätöstä eikä menettelyä ollut tarpeen erikseen perustella.

Käräjäoikeuden määräys asian käsittelystä suljetuin ovin ja oikeudenkäyntiaineiston salassapidosta koskee vain asian käsittelyä käräjäoikeudessa ja käräjäoikeudessa kertynyttä oikeudenkäyntiaineistoa. Hovioikeudessa asia, jossa toimitetaan pääkäsittely, ratkaistaan siinä esitettävän aineiston perusteella. Tämän vuoksi hovioikeuden on itse ratkaistava hovioikeuden pääkäsittelyä ja siinä kertyvää aineistoa koskeva julkisuuskysymys.

Tarve hovioikeuden julkisuusratkaisujen perustelemiseen vaihtelee eri tilanteissa riippuen muun muassa siitä, onko julkisuuskysymys muutoksenhaun kohteena ja miltä osin pääasia on valituksen kohteena. Jos muutoksenhaku ei kohdistu salassapidettävään aineistoon, hovioikeuden osalta ei ehkä ole lainkaan tarvetta suljettuun käsittelyyn.

Tässä tapauksessa käräjäoikeuden ratkaisusta on valitettu samoilta osin kuin mikä käräjäoikeudessa on aiheuttanut salassapidon. Tämän vuoksi hovioikeudella ei ole ollut erityistä tarvetta perustella erikseen salassapitoa koskevaa ratkaisuaan, jos se on hyväksynyt käräjäoikeuden vastaavan ratkaisun. Kun käräjäoikeuden ratkaisu on kuitenkin ollut perusteluiden osalta osin virheellinen ja osin puutteellinen, samat ongelmat rasittavat myös hovioikeuden päätöstä. Ulkopuolinen on hovioikeudenkin päätöksen jälkeen jäänyt epätietoiseksi suljetun käsittelyn perusteista.

Tämän vuoksi saatan myös hovioikeuden tietoon edellä lausutut käsitykseni oikeudenkäynnin julkisuuden rajoittamista koskevan päätöksen perustelemisesta.

3.3

Varkauden käräjäoikeuden menettely

Varkauden käräjäoikeuden pöytäkirjasta 15.1.2001 ilmenee, että vastaajat ovat pyytäneet jutun käsittelemistä suljetuin ovin vedoten liikesalaisuuksiin. Syyttäjää ei ole vastustanut esitettyä pyyntöä.

Käräjäoikeus on harkinnut oikeaksi suostua pyyntöön, koska jutun käsittelyssä saattoi tulla esiin sellaisia liike- tai ammattisalaisuuksia, joista oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n nojalla todistaja saisi kieltäytyä kertomasta. Käräjäoikeus on määrännyt, että oikeudenkäyntiaineisto tuomiota lukuun ottamatta on pidettävä salassa 10 vuoden ajan 26.1.2001 lukien.

Tuomioistuin voi oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan päättää, että suullinen käsittely toimitetaan *tarpeellisin osin* yleisön läsnä olematta 2 kohdan mukaan, kun siinä on velvoitettu ilmaisemaan seikka tai tuomaan katsastettavaksi esine tai asiakirja, jonka ilmaisemisesta tai katsastettavaksi tuomisesta saisi muuten kieltäytyä taikka velvoitettu vastaamaan kysymykseen, johon vastaamisesta saisi muuten kieltäytyä, tai kun siinä esitettävä asiakirja sisältää syytetyn ja häneen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 §:ssä tarkoitettu suhteessa olevan henkilön välisen tiedonannon taikka sellaista, josta mainitun luvun 23 §:ssä tarkoitettu henkilö ei saa todistaa oikeudenkäynnissä tai 24 §:ssä tarkoitettu henkilö saa kieltäytyä kertomasta.

Lain 5 §:n 1 ja 2 momentin esitöiden valossa (HE 56/1984 s.11-13) 2 momentissa luetellut tilanteet poikkeavat 1 momentissa tarkoitetuista tapauksista ennen kaikkea siinä, että ne koskevat muuten julkisen oikeudenkäynnin *osatapahtumia*, jotka olisi voitava toimittaa yleisön läsnä olematta.

Selvityksen mukaan sekä todistelutarkoituksessa kuulustellut vastaajat että todistajat joutuivat kertomaan asekauppatoimintaan liittyvistä yksityiskohdista. Tämä oli tullut esiin jo valmisteluistunnossa.

Mielestäni käräjäoikeus voi tehdä suljettua käsittelyä koskevan ratkaisun, jos on odotettavissa, että käsittelyn aikana esitetään salassapidettäväksi säädettyä tietoa, kuten tässä tapauksessa liikesalaisuuksia. Siinä tapauksessa, että salassa pidettävää aineistoa ei vastoin pyynnön esittäneen asianosaisen käsitystä kuitenkaan esitetä, tuomioistuimella on mahdollisuus olla määräämättä jutun oikeudenkäyntiaineistoa salassapidettäväksi. Sen sijaan, mikäli asianosaisen pyyntöä ei noudatettaisi ja salassapidettäväksi säädetty asia tulisi julki käsittelyssä, oikeudenkäyntiaineiston määräämisellä salassapidettäväksi ei ehkä olisi julki tulleen asian osalta enää merkitystä.

Mikäli salassapidettävää tietoa ei voida selkeästi rajata, kuten selvityksen valossa on ollut tässä tapauksessa, tuomioistuin käsitykseni mukaan voi harkintavaltansa rajoissa määrätä käsittelyn kokonaan suljetuksi. Lain 5 §:n systematiikka lähtee kuitenkin esitöidenkin mukaan siitä, että 2 momentissa luetellut tilanteet poikkeavat 1 momentissa tarkoitetuista tapauksista ennen kaikkea siinä, että ne koskevat muuten julkisen oikeudenkäynnin *osatapahtumia*, jotka olisi voitava toimittaa yleisön olematta läsnä. Mielestäni tämä korostaa päätöksen perustelemisen tarvetta sellaisissa tapauksissa, joissa 2 momentin nojalla määrätään käsittely poikkeuksellisesti kokonaisuudessaan suljetuksi. Tässä valossa pidän Varkauden käräjäoikeuden suljettua käsittelyä koskevan päätöksen perusteluita puutteellisina.

Kiinnitän Varkauden käräjäoikeuden huomiota siihen, että mikäli tuomioistuin harkitsee, ettei se pysty rajaamaan julkisesta oikeudenkäynnistä salassapidettäviä osatapahtumia, päätös olisi tältä osin perusteltava siten, että myös ulkopuolinen voisi arvioida tuomioistuimen harkintavallan käytön lainmukaisuutta.

4

TOIMENPITEET

Saatan kohdista 3.1, 3.2 ja 3.3 ilmenevät käsitykseni Mikkelin käräjäoikeuden, Itä-Suomen hovioikeuden ja Varkauden käräjäoikeuden tietoon.

Havaintojeni mukaan oikeuskäytännössä oikeudenkäynnin harkinnanvaraista suljettua käsittelyä koskevat yleisten tuomioistuinten ratkaisut ovat edellä esittämieni käsitysten kannalta usein puutteellisesti perusteltuja. Näin on erityisesti silloin, jos kukaan asianosainen ei ole suljettua käsittelyä vastustanut.

Käsitykseni mukaan tämä voi johtua siitä, että voimassa oleva lainsäädäntö ei näytä nimenomaisesti edellyttävän päätöksen perustelemista tällaisissa tilanteissa. Oikeudenkäynnin julkisuuslaissa ei ole erityissäännöksiä sen nojalla tehtyjen päätösten perustelemisesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 13 §:n 2 momentin sekä oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 14 §:n 2 momentin yleisten säännösten mukaan päätös on perusteltava, jos asia jätetään tutkimatta, asiassa esitetty vaatimus tai väite hylätään taikka jos perusteleminen muutoin on tarpeen. Lakien esitöiden valossa (HE 82/1995 s.135, HE 154/1990 s.39) tarvetta päätöksen perustelemiseen ei yleensä olisi, jos sillä hyväksytään esimerkiksi oikeudenkäyntimenettelyä koskeva vaatimus, jota toinen asianosainen ei ole vastustanut.

Kuten olen edellä todennut, oikeudenkäynnin julkisuusperiaatteen merkitys ei rajoitu asianosaisten oikeusturvan näkökohtiin, vaan se on tärkeä myös lainkäytön yleisen kontrolloitavuuden ja tuomioistuinten toimintaa kohtaan tunnettavan yleisen luottamuksen kannalta. Samoista syistä olisi tärkeää, että yleisö saa riittävät tiedot oikeudenkäynnin julkisuutta rajoittavien ratkaisuiden perusteista ja voi siten arvioida tuomioistuinten harkintavallan käytön lainmukaisuutta.

Voimassa oleva lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö näyttävät näiden näkökohtien kannalta puutteellisilta. Vireillä olevassa oikeudenkäynnin julkisuutta koskevan lainsäädännön uudistuksessa asiaan ei toimikunnan mietinnön (komiteamietintö 2002:1) valossa ole kiinnitetty huomiota.

Tämän vuoksi esitän oikeusministeriön harkittavaksi, olisiko uuteen oikeudenkäynnin julkisuuslakiin otettava nimenomaiset säännökset oikeudenkäynnin julkisuutta koskevan tuomioistuimen ratkaisun julkisesta perustelemisesta yleensä ja erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa kukaan asianosainen ei ole julkisuuden rajoittamista vastustanut.

ks. myös esitys dnrolla 2721/2/02